

Mies Suomessa, Suomi mieheissä

Maahanmuuttajamies, rikollisuus ja ennaltaehkäisy

Juhani Iivari

METSÄTALO, Sali 2 (B212)

21.01. 2009

Maahanmuuttajien rikollisuuden selittämisestä

1. KONTROLLITEORIA

2. MUUT TEORIAT

3. SOSIOLOGISTEN SELITTÄJIEN KUMULAATIO

4. "TUOMITTU MAAHANMUUTTAJA"-TUTKIMUKSEN TODISTUS

5. TOISEN POLVEN MAAHANMUUTTAJANUORET

6. RIKOKSIIN AJATUMISEN PROSESSI

1. Kontrolliteoria

- Willem de Haan (1997):
RIKOSOIKEUSJÄRJESTELMÄSSÄ

- **Negatiiviset stereotypiat**

- **Selektiivisyys**

- **Puolueellisuus**

- Tove Petterson (2005):

- **Diskriminointi: maahanmuuttajista ilmoitetaan herkemmin**

- **Pidätetään ja epäillään useammin kuin kantaväestön edustajia**

- **Christian Diesen (2005):**

- **Maahanmuuttajilla puutteelliset tiedot laista ja yhteiskunnan toimintasäännöistä**
 - **Rikokset näkyvämpiä (julkisilla paikoilla)**
 - **Ulkomaalaistaustaisia tarkkaillaan enemmän**
 - **Ryhminä leimaantuneempia kuin kantaväestö**
 - **Rikokset helpompia selvittää**
- **Vaikeuksia puolustautua mm. kielivaikeuksista johtuen**

- **Ineke Haen Marshall (1997):**

- **Poliisi toimii systemaattisen puolueellisesti vähemmistöjä pidättäessään**

- **Ulkomaalaistaustaisten lieviin rikoksiin suhtaudutaan korostuneen kontrolloivasti**

- **Vakavammissa rikoksissa tämä ei onnistu, koska niissä täytyy tehdä "lainmukainen työ"**

(PÄÄTELMÄ: VAKAVISSA RIKOKSISSA SAADAAN LUOTTAVAMPAA VERRANNOLLISTA TIETOA KANTAVÄESTÖÖN VERRATTUNA)

**KONTROLLITEORIASTA EI OLE SAATU VAKUUTTAVIA NÄYTTÖJÄ,
MM. CHRISTIAN DIESEN...**

**MAAHANMUUTTAJIEN LUKUISAMMAT TUOMIOT
SELITTYVÄT SIITÄ, ETTÄ HE OVAT YLIEDUSTET-
TUJA JO VARHEMMASSA RIKOSPROSESSISSA**

**"KONTROLLITEORIAA ON HYVÄ PITÄÄ ESILLÄ,
KOSKA SE PITÄÄ VIRANOMAISET KONTROLLISSA"**

2. MUUT TEORIAT

- Sosiaalisen kontrollin teoria: rikollisuus tilaisuutena
- Alakulttuuriteoria: poikkeava käyttäytyminen selitetään hyväksyttäväksi
- Kulttuurisen siirron teoria: eri yhteiskuntaryhmillä erilaiset arvot, tavat ja standardit, jotka johtavat vastakkainasetteluun ja kulttuurikonflikteihin
- Akkulturaatioteoria: etnisillä ryhmillä erilainen ymmärrys vallitsevista normeista
 - Rikollisuus tuontitavarana
- Maskuliiniset hegemoniapyrkimykset: kompensatorinen maskuliinisuus -> väkivaltaisuus, koulunvastaisuus, päihteet

3. SOSIOLOGISTEN SELITTÄJIEN KUMULAATIO

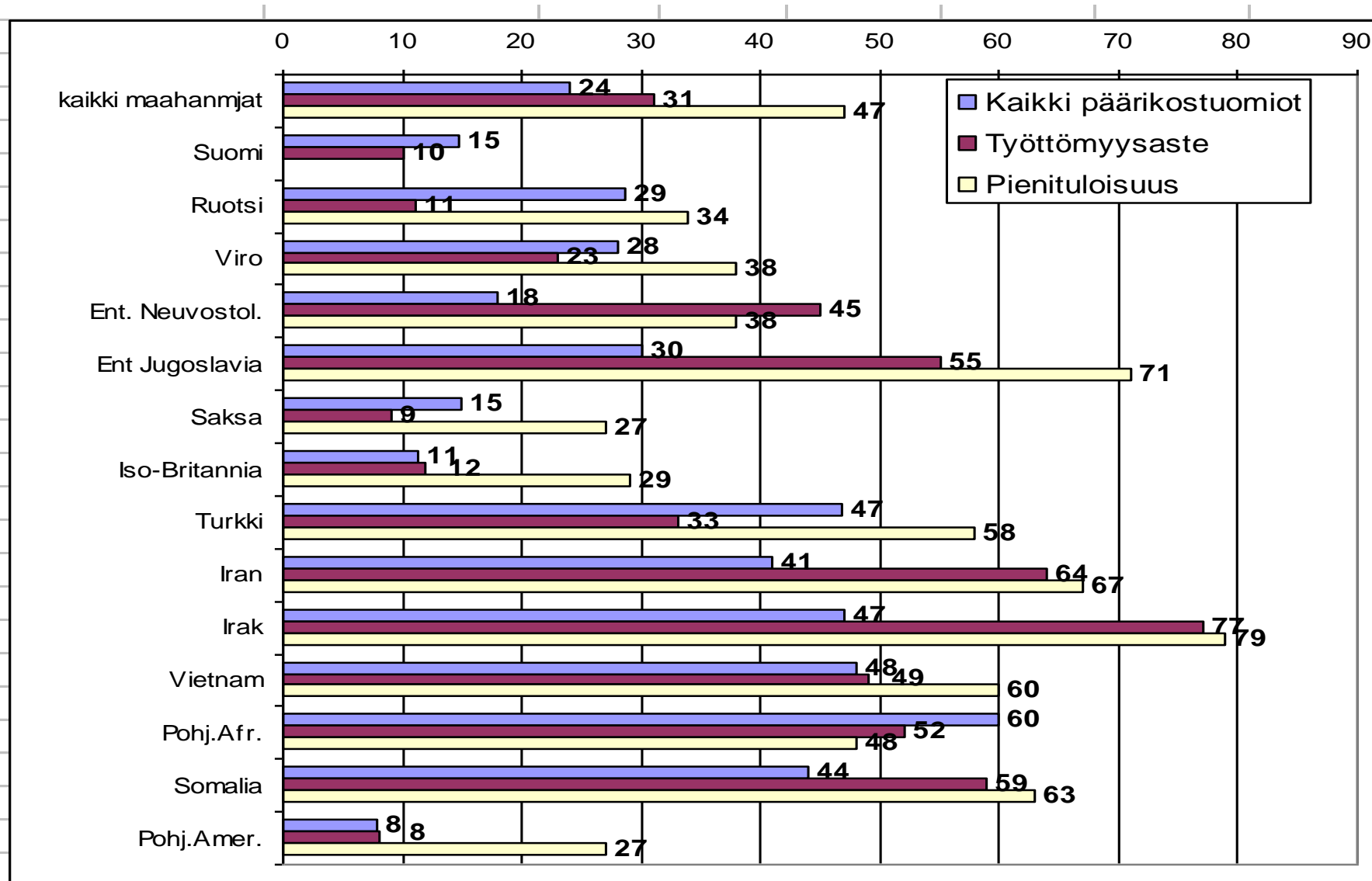
- Yksittäisillä teorioilla ei selitysvoimaa
- Eri maahanmuuttajaryhmät syyllistyvät kovin eritasoisesti rikoksiin
- On palattu klassiseen kysymykseen huono-osaisuudesta, joka nyt liitetään "kulttuurivarianssiin": sosioekonominen ja poliittinen marginaalisuus, ahtaat asunto-olosuhteet, vähätuloisuus, sosiaalinen eristäytyminen, voimattomuus ja yhteiskunnasta vieraantuminen.
- Tässä "kulttuurivarianssi" selittäisi vain sitä, että joidenkin maahanmuuttajaryhmien edustajat syyllistyvät eri painoisesti eri rikostyyppeihin

Hans-Joerg Albrecht (1997) tiivistää tämän näin: Saksassa maahanmuuttajat ovat astuneet 1960 -luvun työväenluokan asemaan. "Etnisyys korvaa sosiaaliluokan käsitteen".

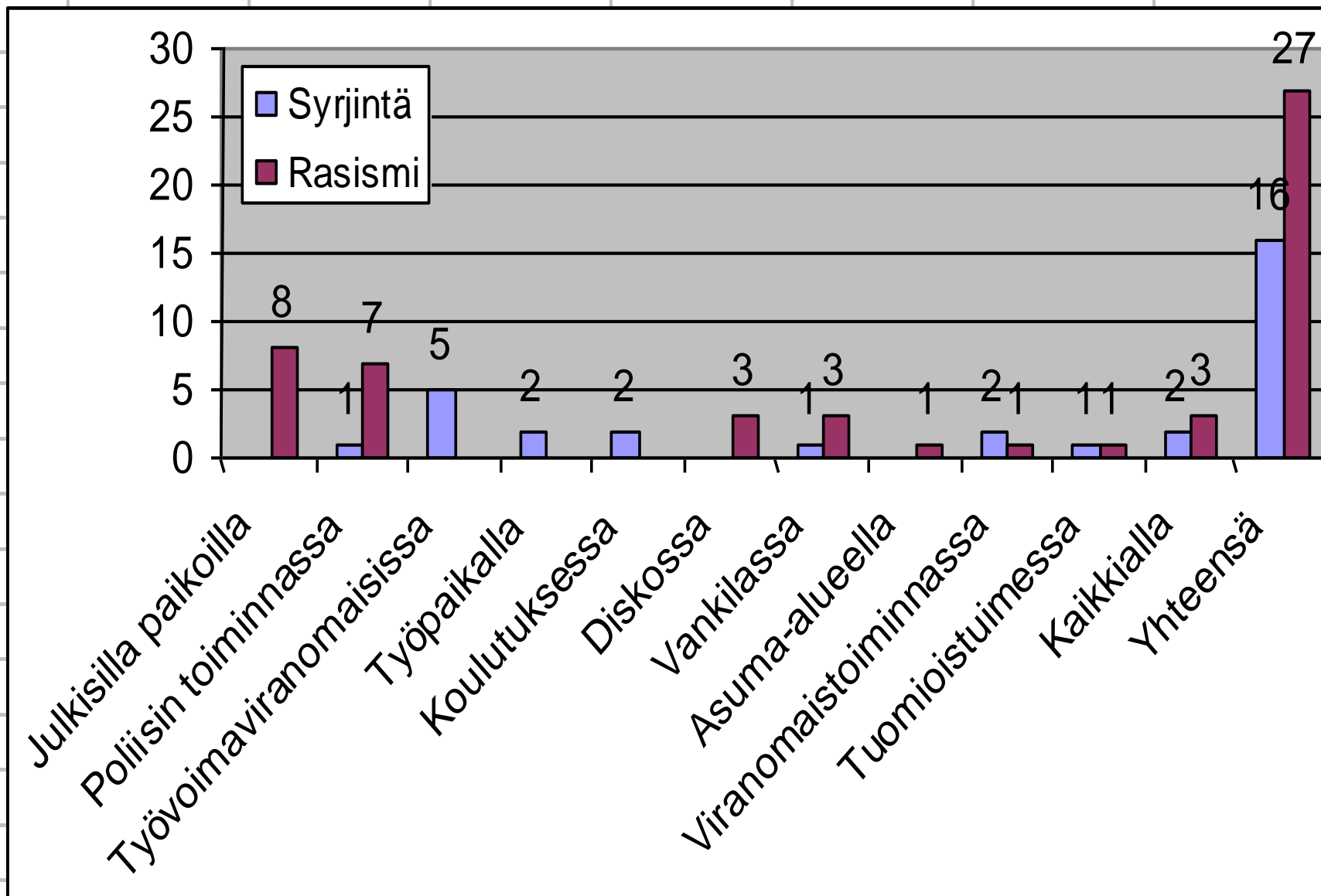
4. "TUOMITTU MAAHANMUUTTAJA" -TUTKIMUKSEN TODISTUS

- Haastatelluista maahanmuuttajista 86 % ilmoitti suurimmaksi ongelmaksi kielivaikeudet
- Työttömyysastetta ja pienituloisuutta tarkasteltiin tilastokeskuksen tilastojen valossa
- Syrjinnän ja rasismin kokemuksia tuomittujen haastatteluissa
 - Samoin rikoksiin syyllistymisen tekijät

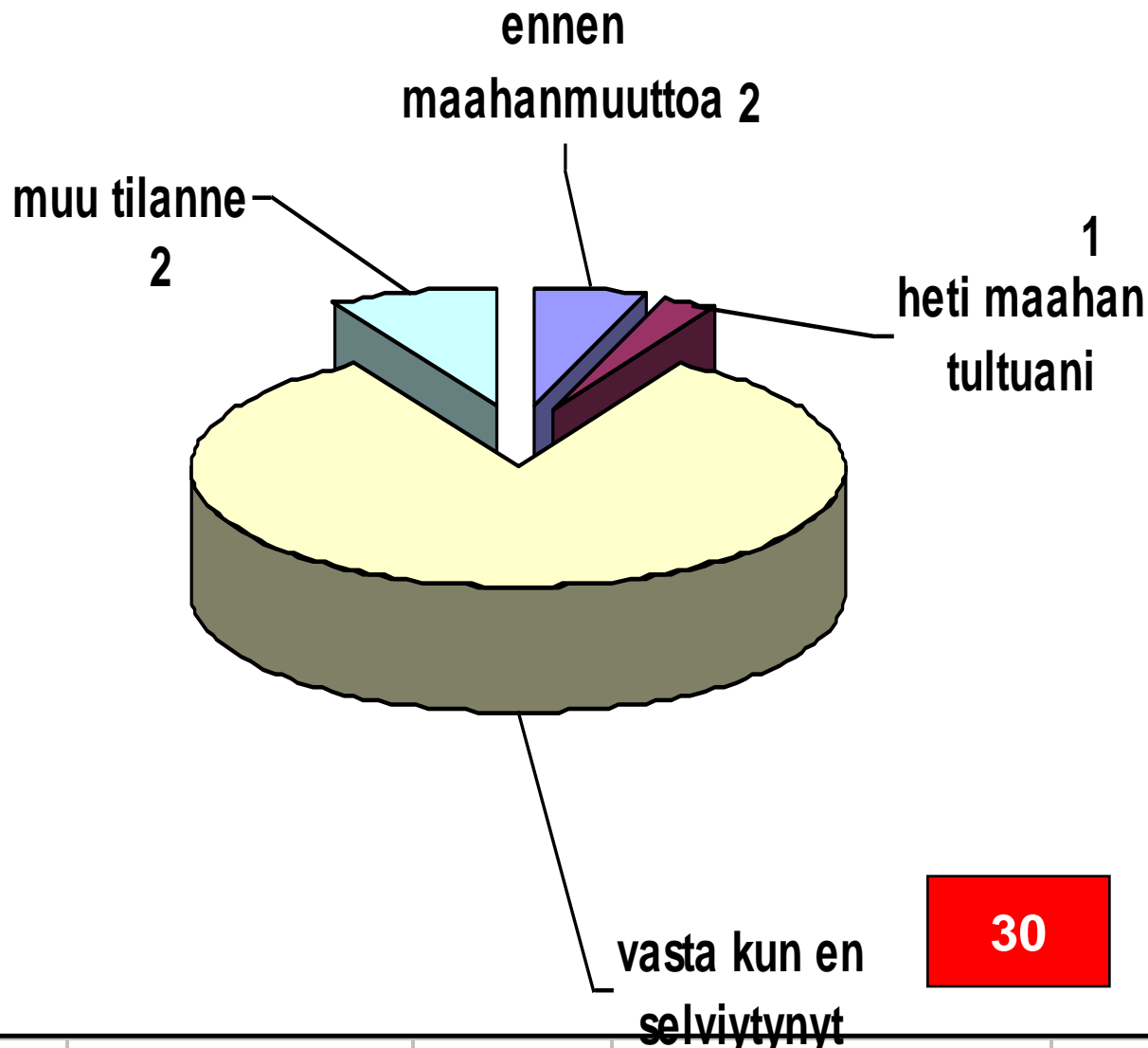
Maahanmuuttajien päärিকostuomiot 1000/as. v. 2001, työttömyys % ja pienituloisuus

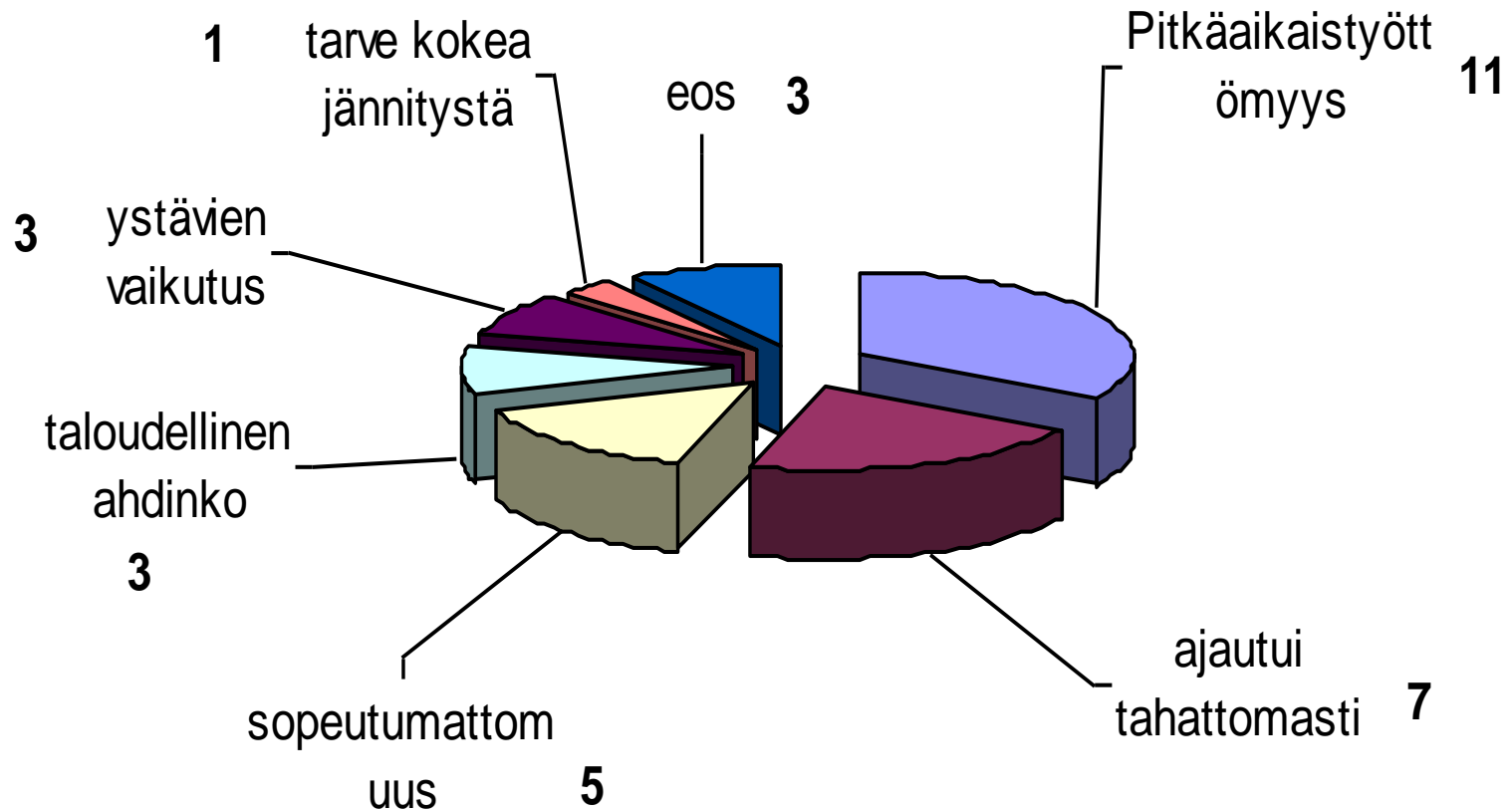
Syrjinnän ja rasismien kokemukset tapahtumapaikan mukaan

Rikokseen syylistymisen ajankohta

Rikokseen syyllistymisen tekijät

TOISEN POLVEN MAAHANMUUTTAJANUORET JA RIKOLLISUUDEN KASVU (yleistettävä paradoksi)

- Perhe- ja ryhmäidentiteetti heikkenee ensimmäisen polven maahanmuuttajiin verrattuna - samalla sosiaalinen kontrolli vähenee**
- Karkotetuksi tulemisen uhka vähenee - uskallus koetella sallittavuuden rajoja kasvaa**
- Arvot liikkuvat valtaväestön arvojen suuntaan: samat hyvinvoinnin tavoitteet kuin kantaväestöllä, mutta ei normaaleja keinoja niiden saavuttamiseen
(Vrt. Robert K. Mertonin anomiateoria)**

LOPUKSI MUUTAMIA TYPOLOGIOITA

- a) Nuoret maahanmuuttajat aloittivat myymälävarkauksilla
- b) Huumekekokeilut johtivat huumeiden välittämiseen, josta rahaa omaan käyttöön
- c) Naisten rikokset olivat solidaarisuuden osoitusta puolisolle
- d) Vain harva myönsi olleensa mukana järjestäytyneessä toiminnassa
- e) Aikuiset miehet aluksi kohtalaisen hyvin sopeutuneita, mutta sitten työnsä ja perheensä menettäneitä (kulttuurishokki)
- f) Osa aikuisista ryhmittyi vain omaan perheeseensä ja/tai taustaryhmäänsä ja ajelehti rikoksiin